

TARBIJAVAIIDLUSTE KOMISJONI OTSUS

Asja number	19-1/22-07351-015
Otsuse kuupäev	27. dets 2022
Komisjoni koosseis	Esimees Aase Sammelselg, liikmed Anastasia Nezgovorova, Andry Krass
Tarbija	
Kaupleja	Elektrum Eesti OÜ, 11399985
Tarbija nõue	Lepingu alusel esitatud arvete tühistamine ja majandustegevuse ebaausa kauplemisvõtte kasutamise tuvastamine.
Asja läbivaatamise aeg	24. nov 2022

Resolutsioon:

Komisjon otsustas:

1. avaldus rahuldada osaliselt.
2. Kohustada osaühingut Elektrum Eesti korrigeerima tasunõuet tarbija valitud elektrimüüja hinnale täielikult vastavaks.
3. Kohustada osaühingut Elektrum Eesti kompenseerima tarbijale sissenõudmisteenus kasutamisega põhjustatud kulutused.
4. Võrguettevõtja ja elektrimüüjate vahelised võimalikud nõuded tuleb lahendada ilma tarbija õigusi ja kohustusi nendega sidumata.

Selgitada tarbijale, et tarbijavaidluste komisjonil puudub järelevalveline pädevus kaupleja majandustegevuses üldiselt kasutatavate kauplemisvõtete hindamiseks.

Kaupleja peab 30 päeva jooksul, arvates otsuse Tarbijakaitse- ja Tehnilise Järelevalveameti kodulehel avaldamisele järgmisest päevast, teatama selle täitmisest või samas asjas maakohtusse pöördumisest, lisades ära kirja maakohtule esitatud hagiavaldusest.

Kui pooled komisjoni otsusega ei nõustu või seda ei järgi, on neil õigus pöörduda sama vaidluse läbivaatamiseks maakohtusse.

Asjaolud:

Elektrum Eesti OÜ osutas võrguettevõtjale arveldusteenust ja müüs tarbijale elektrit kokkulepitud tarbimiskohas ning esitas tarbijale lepingu nr 6190542042 alusel arveid mõõtepunktis 38ZEE-00398422-K loetud elektri eest.

Tarbija esitas 30.septembril 2021 teisele elektrimüüjale avalduse 1.novembrist 2021 elektrilepingu sõlmimiseks ja andis volituse senise elektrimüüjaga lepingu lõpetamiseks 31.oktoobrist 2021.

Kaupleja esitas tarbijale novembris ja detsembris 2021 ning jaanuaris ja veebruaris 2022 tarbitud elektrienergia ja võrguteenus eest vastavalt arved 619080046383 (110,34), 619780004505 (210,58), 619007699294 (104,91) ja 619044756686 (67,88). Tarbija keeldus arvete tasumisest ning kaupleja esitas nõude sissenõudmiseks inkassoteenus osutajale.

Tarbija väidab, et kaupleja on tahtlikult piiranud tema õigust valida endale sobiv tehingupartner. Tal ei ole kohustust tasuda pealesunnitud teenuse eest ning kaupleja peab arved tühistama. Samuti leiab tarbija, et kaupleja kasutab ebaausaid kauplemisvõtteid.

Kaupleja seisukoht:

Kaupleja mõnab, et tarbijaga sõlmitud leping jäi kauplejast tingitud põhjustel andmevahetusplatvormil õigeaegselt registreerimata. Kaupleja on teinud tarbija valitud elektrimüüja andmete alusel arvutused ja on valmis kompenseerima tarbijale hinnavahest tekkinud vähese kahju.

Komisjoni põhjendus:

Tarbijakaitseaduse § 51 järgi lahendatakse vaidlus poolte kirjalikult esitatud ning sekretariaadi kogutud teabe ja tõendite alusel. Komisjon lahendab esmalt lepingu sõlmimisega seonduvad küsimused.

Võlaõigusseaduse (VÕS) § 3 p 1 järgi tekib võlasuhe muu hulgas lepingust. Esitatud tõenditest saab järeldada, et tarbija õigussuhe kauplejaga põhines energiamüügi lepingul (elektrilepingul) VÕS § 208 lg 3 tähenduses.

Elektrituruseaduse (EtS) § 83 järgi kohaldatakse elektrilepingule elektrituruseaduse sätteid; eriseadusega reguleerimata küsimustes kohaldatakse elektrilepingule võlaõigusseaduse sätteid. Tarbijaga sõlmitud lepingus tuleb tarbijale tagada vähemalt seaduses ettenähtud õigused; tarbija kahjuks kõrvalekalduvad kokkulepped on tühised.

Pooled ei vaidle selles, et kaupleja müüs tarbijale lepingu nr 6190542042 alusel elektrienergiat ja vahendas võrguettevõtja nõudeid kuni 31.oktoobrini 2021. Vaidlust ei ole ka selles, et tarbija teatas 30.septembril 2021 lepingu lõpetamise soovist ja alates 1.novembrist 2021 lepingulise suhte loomisest teise elektrimüüjaga. Kahetsusväärset jäi pooltevahelise lepingu lõppemine ja teise elektrimüüjaga lepingu sõlmimine elektrituruseaduses ettenähtud andmevahetusplatvormil registreerimata.

Komisjon on varasemates lahendites selgitanud, et andmevahetusplatvormil tehtavate toimingute või nende tegemata jätmisega kaasnevat tagajärge ei saa jätta tarbija kanda. Elektrituruseaduse ja elektrituru toimimise eeskirjaga on muu hulgas kehtestatud nõuded, mis on eesmärgistatud turu võimalikult latusaks toimimiseks. Võrgueeskirja tuleb tervikuna tõlgendada viisil, et selle tähendus on tarbijalepingu suhtes deklaratiivne. Tarbijalepingu sõlmimine ja lõppemine sõltub pooltevahelistest õigussuhetest ja nende raames tehtud toimingutest. Õiguspäraselt tehtud toimingud on aluseks kanntete tegemisele andmevahetusplatvormil.

Eelnevat kokku võttes leiab komisjon, et pooltevaheline leping lõppes 31.oktoobril 2021 ja tarbija oli õigustatud alates 1.novembrist 2021 saama elektrit teiselt elektrimüüjalt temaga sõlmitud lepingu tingimustel.

Poolte selgitustest on võimalik aru saada, et kõnealune tarbimiskoht oli siiski järgneva nelja kuu kestel senise elektrimüüja bilansis ja tarbijale esitas arveid vaid senine elektrimüüja. Komisjonile ei ole esitatud mingeid tõendeid, millest saaks järeldada, et samaaegselt esitati tasunõudeid ka uue elektrimüüja poolt. Seega vastavad tarbijale esitatud tasunõuded tegelikult tarbitud kogusele ning selles osas tarbija õigusi rikutud ei ole.

Komisjon nõustub tarbijaga selles, et kauplejal ei ole õigust lepingulist suhet peale suruda. Sellest ei saa siiski järeldada, et tarbija tegelikult tarbitud elektri ja võrguteenuse eest tasuma ei pea.

Võrgueeskirja § 20 järgi on võrku antud ja võrgust võetud elektrienergia koguseid võimalik tuvastada andmevahetusplatvormi mõõteandmete põhjal. Kaupleja ja tarbija valitud teine elektrimüüja on nõudnud võrguettevõtjalt mõõteandmeid tarbija mõõtepunkti läbinud elektrienergia koguste kohta. Kaupleja on tarbimisandmete alusel kontrollinud tasunõuete vastavust uue elektrilepingu hindade alusel ning tuvastanud vähese tähtsusega erisuse (vea). Kaupleja ei vaidlusta vea korrigeerimise kohustust.

Komisjon selgitab tarbijale, et olukorras, kus kaupleja täitis tarbija suhtes kohustust, mida õiguslikult ei olnud olemas (leping oli lõppenud), tekkis poolte vahel lepinguväline õigussuhe VÕS 52. peatükis ettenähtud alustel.

Vastastikuses õigussuhtes on suhteosalistel õigus nõuda teisele poolele üleantu tagastamist, kui tagastamine on mõlemal poolel võimalik ja tagasitäitmine ei too teisel poolel kaasa aluseta rikastumist.

Kõnealusel juhul on tarbija kasutanud võrguteenust ja saanud elektrienergiat, mida teenuse olemuse tõttu ei ole võimalik tagastada. Seega puudub tarbijal teenuse saajana õigus tasu maksmisest keelduda või nõuda üleantud maksete tagastamist. Seejuures tuleb tagada, et tarbija maksekohustus ei tohi ületada tarbija valitud elektrimüüjaga kokkulepitud hinna alusel arvestatavat kohustust. Võrguettevõtja ja elektrimüüjate omavaheliste arveldustega seonduvad küsimused peavad kauplejad lahendama ilma tarbija õigusi kahjustamata.

Komisjon leiab, et olukorras, kus tarbija ja uue teenuse pakkuja vahel sõlmitud elektrileping jäi andmevahetusplatvormil õigeaegselt registreerimata kauplejast tingitud põhjustel, ei olnud kaupleja pöördumine sissenõudmisteenus osutaja poole kooskõlas tsiviilsuhetes nõutava hea usu põhimõttega (TsÜS § 138). Komisjoni hinnangul peab kaupleja tarbija õiguste rikkumise heastamiseks kompenseerima tarbijale sellega põhjustatud lisakulu.

Eelnevat kokku võttes tuleb tarbija avaldus rahuldada osaliselt. Komisjonil puudub turuosaliste majandustegevuse suhtes järelevalveline pädevus; seega ei anna komisjon kaupleja majandustegevuse kohta hinnangut TKS § 15 alusel.

TKS § 60 lg 2 järgi kui pooled komisjoni otsusega ei nõustu ja seda ei järgi võivad nad pöörduda sama vaidluse läbivaatamiseks maakohtusse.

Aase Sammelselg
/allkirjastatud digitaalselt/

Anastasia Nezgovorova
/allkirjastatud digitaalselt/

Andry Krass
/allkirjastatud digitaalselt/